

Till Ålands lagting

Behörig myndighet enligt dataförvaltningsakten

Huvudsakligt innehåll

Landskapsregeringen föreslår att mindre tillägg görs i landskapslagen om vidareutnyttjande av information från landskaps- och kommunalförvaltningen. Genom lagändringen utses landskapsregeringen till behörigt organ enligt artikel 7 i dataförvaltningsakten med uppgift att bistå landskaps- och kommunala myndigheter då dessa tillåter vidareutnyttjande av vissa kategorier av information.

Enligt dataförvaltningsakten ska det behöriga organet utses senast den 24 september 2023, varför lagförslaget föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLL	
Huvudsakligt innehåll	1
Allmän motivering	3
1. Bakgrund	3
1.1 EU-lagstiftning om vidareutnyttjande av information	3
1.2 Övergripande innehåll i dataförvaltningsakten	3
1.3 Kompletterande nationella bestämmelser inom den åländska lagstiftningsbehörigheten	6
1.4 Kommande EU-lagstiftning	7
2. Landskapsregeringens förslag	8
3. Lagstiftningsbehörighet	8
4. Förslagets verkningar	8
4.1 Ekonomiska, administrativa och andra samhälleliga konsekvenser	8
4.2 Konsekvenser för miljön, jämställdheten, jämlikheten och för barn ...	8
5. Ärendets beredning	8
Detaljmotivering	9
Landskapslag om ändring av landskapslagen om vidareutnyttjande av information från landskaps- och kommunalförvaltningen	9
Lagtext	10
L A N D S K A P S L A G om ändring av landskapslagen om vidareutnyttjande av information från landskaps- och kommunalförvaltningen	10
Parallelltexter	12

Allmän motivering

1. Bakgrund

1.1 EU-lagstiftning om vidareutnyttjande av information

Europaparlamentet och rådet har antagit en förordning (EU) 2022/868 av den 30 maj 2022 om europeisk dataförvaltning och om ändring av förordning (EU) 2018/1724 (*dataförvaltningsakten*) som ska tillämpas från och med den 24 september 2023. EU-förordningen har ett samband med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1024 om öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn (*öppna data-direktivet*), som på Åland implementerats genom landskapslagen (2021:165) om vidareutnyttjande av information från landskaps- och kommunalförvaltningen och landskapslagen (2021:166) om vidareutnyttjande av information från vissa offentliga företag.

Som konstateras i LF nr 26/2020-2021 om vidareutnyttjande av information från offentlig sektor (s. 3) har tillgång till PSI (Public Sector Information) i digitalt format ett stort socioekonomiskt värde och är en betydelsefull källa till innovation och teknisk utveckling. Genom att vidareutnyttja information som framställs inom den offentliga sektorn för ett annat ändamål än för vilket myndigheten tog fram informationen kan nya digitala tjänster och produkter skapas. Genom öppna datadirektivet harmoniserades grundläggande villkor för att tillgängliggöra information och rutiner och förfaranden för vidareutnyttjande av information. Öppna datadirektivet omfattar information som är offentlig, och gäller således inte information till vilken tillgängligheten begränsas på grund av nationella bestämmelser om sekretess, och direktivet påverkar inte heller bestämmelserna i unionsrätten och i nationell rätt om skydd av personuppgifter.

Dataförvaltningsaktens tillämpningsområde däremot omfattar vissa kategorier av skyddade data från den offentliga sektorn som inte är offentliga. Det handlar om företagshemligheter, insynsskydd för statistiska uppgifter, uppgifter som skyddas av immateriella rättigheter samt personuppgifter. Dataförvaltningsakten medför inte någon skyldighet för myndigheter att tillåta vidareutnyttjandet av dessa data. Bestämmelser som begränsar tillgång till myndigheters information finns i offentlighetslagen (2021:79) för Åland och i dataskyddslagstiftningen. För att vidareutnyttjandet av sekretessbelagd information ska vara möjligt krävs att det finns en sekretessbrytande grund i offentlighetslagen som möjliggör att informationen lämnas ut. Till exempel enligt 23 § 3 mom. i offentlighetslagen för Åland kan en myndighet i enskilda fall bevilja ett tillstånd att ta del av en sekretessbelagd handling för vetenskaplig forskning om det är uppenbart att de intressen som sekretessplikten är avsedd att skydda inte kränks om uppgifter lämnas ut.

Om myndigheten tillåter vidareutnyttjande av sekretessbelagd information finns i dataförvaltningsakten direkt tillämpliga bestämmelser om hur vidareutnyttjandet av informationen ska ske på ett datasäkert sätt. Myndigheter som tillåter vidareutnyttjande av icke offentlig information behöver således vara tekniskt rustade för att se till att integriteten och sekretessen bevaras fullt ut. Detta förutsätter till exempel informationssäkra behandlingsmiljöer för datadelning och användning av pseudonymisering.

1.2 Övergripande innehåll i dataförvaltningsakten

Dataförvaltningsakten har antagits i form av EU-förordning, vilket är en bindande rättsakt som är direkt tillämplig i EU-medlemsstaterna. I förordningen finns dock vissa bestämmelser som kräver att kompletterande nationella bestämmelser utfärdas.

Syftet med dataförvaltningsakten är att skapa en ram för dataförvaltning som ökar tillgången på data och att förenhetliga förfarandena för datadelning inom EU. Målet är att skapa ett gemensamt europeiskt dataområde och en interoperabel inre marknad för data.

1.2.1 Kapitel II dataförvaltningsakten

Kapitel II i dataförvaltningsakten innehåller bestämmelser om vidareutnyttjande av vissa kategorier av skyddade data som innehas av offentliga myndigheter. Vissa offentliga myndigheter har dock uteslutits från tillämpningsområdet, och dataförvaltningsakten tillämpas inte på data som innehas av public servicebolag för fullgörandet av ett uppdrag att verka i allmänhetens tjänst på radio- eller tv-området, data som innehas av kulturinstitutioner och utbildningsinstitutioner, data som innehas av offentliga myndigheter och är skyddade av skäl som rör allmän säkerhet, försvar eller nationell säkerhet, eller data vars tillhandahållande inte omfattas av den offentliga verksamhet som bedrivs av de berörda offentliga myndigheterna, såsom den definieras i lagstiftning eller andra bindande regler i den berörda medlemsstaten.

En viktig avgränsning hänför sig till offentlighetslagen för Åland. Förordningen påverkar inte tillämpningen av särskilda bestämmelser i unionsrätten eller nationell rätt om tillgång till eller vidareutnyttjande av vissa kategorier av data.

Tillämpningsområdet av kapitel II i dataförvaltningsakten bestäms dessutom av att kapitlet endast tillämpas på vissa data. Dataförvaltningsakten tillämpas enligt artikel 3 endast på data som innehåvs av offentliga myndigheter och som är skyddade på grund av insynsskydd för kommersiella uppgifter, inklusive affärs-, yrkes- och företagshemligheter, insynsskydd för statistiska uppgifter, skydd av tredje parts immateriella rättigheter, eller skydd av personuppgifter.

De uppgifter som omfattas av tillämpningsområdet för kapitel II i dataförvaltningsakten är sådana som i huvudsak är sekretessbelagda och som därför inte fritt kan lämnas ut för vidareutnyttjande. Om utlämnande av uppgifterna är möjligt i enlighet med offentlighetslagen för Åland, ska vidareutnyttjandet ske på ett sätt som beaktar sekretessintresset. Därför föreskrivs det i kapitel II i dataförvaltningsakten om de förfaranden som ska tillämpas när ovannämnda uppgifter lämnas ut för vidareutnyttjande. Dataförvaltningsakten är till sin natur allmän lagstiftning, vilket innebär att man utöver den även måste beakta eventuell speciallagstiftning.

I artikel 5 föreskrivs om villkor för vidareutnyttjande. Myndigheten ska i enlighet med unionsrätt och nationell rätt säkerställa att uppgifternas skyddade karaktär bevaras. Myndigheterna kan bland annat kräva att data anonymiseras gällande personuppgifter och att vidareutnyttjandet sker inom en säker behandlingsmiljö som tillhandahålls eller kontrolleras av myndigheten. I förordningen föreskrivs det vidare om förbud mot exklusiva avtal och om avgifter. I artikel 9 föreskrivs om behandling av begäran om vidareutnyttjande. Myndigheten ska fatta ett beslut om begäran om vidareutnyttjande inom två månader från dagen för mottagandet av begäran. Vid exceptionellt omfattande och komplicerade ärenden får denna tvåmånadersperiod förlängas med högst 30 dagar.

För att uppgifter ska kunna vidareutnyttjas måste de vara lättillgängliga. Därför ingår i artikel 8 i förordningen bestämmelser om en gemensam informationspunkt. Den gemensamma informationspunkten ska fungera som ett gränssnitt för dem som vill vidareutnyttja data. Enligt förordningen kan endast en informationspunkt utses per medlemsstat, varför Finlands informationspunkt kommer att omfatta även Åland. Avsikten är att myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska vara den gemensamma informationspunkten (Finansministeriets begäran om utlåtande av den 16 maj 2023 om

utkastet till finansministeriets förordning om produktion av vissa av förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster, VN/27450/2022).

Det krävs särskild sakkunskap för att göra data tillgängliga på ett sådant sätt att deras skyddade natur bevaras. De offentliga myndigheterna kan behöva stöd när de gör data tillgängliga. Enligt artikel 7 i dataförvaltningsakten ska varje medlemsstat utse ett eller flera behöriga organ för att bistå de offentliga myndigheterna. Eftersom flera nationella organ kan utses enligt EU-förordningen och området gäller rådgivning för att tillgängliggöra data som omfattas av offentlighetslagen för Åland och som innehas av landskapets myndigheter och kommunala myndigheter, ligger det inom den åländska lagstiftningsbehörigheten att utse ett behörigt organ.

Medlemsstaterna är enligt artikel 7 inte tvungna att inrätta nya organ, utan de kan förlita sig på befintliga offentliga myndigheter eller interna avdelningar inom offentliga myndigheter. Medlemsstaterna ska se till att de behöriga organen har tillräckliga juridiska, ekonomiska och tekniska resurser och personalresurser för att utföra de uppgifter som de anförtrotts, inbegripet nödvändiga tekniska kunskaper. På Åland är avsikten att komplettera landskapslagen om vidareutnyttjande av information från landskaps- och kommunalförvaltningen där landskapsregeringen utses till det behöriga organet. Avsikten är att dessa uppgifter inom landskapsregeringen ska hanteras av digitaliseringsenheten. På rikssidan ska motsvarande uppgifter enligt förslaget till finansministeriets förordning om produktion av vissa av förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster skötas av Statistikcentralen.

1.2.2 Kapitel III och IV dataförvaltningsakten

I kapitel III i dataförvaltningsakten föreskrivs det om villkor som gäller leverantörer av dataförmedlingstjänster samt om en ram för anmälan av och tillsyn över tillhandahållandet av dessa tjänster. Detta område faller inom rikets lagstiftningsbehörighet. I artikel 11 och 12 föreskrivs det om de krav som ställs på dataförmedlingstjänster. En leverantör av dataförmedlingstjänster ska till en behörig myndighet anmäla sin avsikt att tillhandahålla dataförmedlingstjänster. Genom detta anmälningsförfarande vill man öka förtroendet för dataförmedlarna och minska kostnaderna för datadelning.

Kapitel IV i dataförvaltningsakten innehåller bestämmelser om ramarna för dataaltruism. Dataaltruism innebär att privatpersoner och företag frivilligt och utan ersättning gör data tillgängliga för mål av allmänt intresse. Man strävar efter att öka förtroendet för organisationer som är verksamma på området dataaltruism genom att i förordningen föreskriva att dessa organisationer kan registrera sig som en ”dataaltruismorganisation som är erkänd i unionen”. Detta område faller inom rikets lagstiftningsbehörighet. Genom de krav avseende registreringen som ingår i artiklarna 18–21 vill man öka enskilda individers och företags förtroende för att data som aktörerna gör tillgängliga för altruistiska ändamål tjäna mål av allmänt intresse. Data kan exempelvis utnyttjas för att utveckla den medicinska vetenskapen, för att forska i behandlingsmetoder för sjukdomar eller för att förbättra tjänsterna inom den offentliga sektorn.

Varje medlemsstat ska utse en eller flera behöriga myndigheter som ansvarar för anmälningsförfarandet för eller registreringen av leverantörer av dataförmedlingstjänster och dataaltruismorganisationer samt för tillsynen över dessa. Befogenheterna för de behöriga myndigheterna för dataförmedlingstjänster påverkar inte befogenheterna för dataskyddsmyndigheterna, de nationella konkurrensmyndigheterna, de myndigheter som ansvarar för cybersäkerhet och andra relevanta sektorsmyndigheter.

Enligt ett propositionsutkast är avsikten att Transport-och kommunikationsverket ska utses till behörig myndighet för att föra register över leverantörer av dataförmedlingstjänster och dataaltruismorganisationer samt för

tillsynen över dessa (utkast till regeringens proposition av den 6 april 2023 med förslag till lagar om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation och 1 § i lagen om verkställighet av böter, VN/4765/2023).

Enligt dataförvaltningsakten ska överträdelse av bestämmelserna i förordningen leda till sanktioner om överföring av icke-personuppgifter till tredjeländer sker i strid med villkoren i dataförvaltningsakten, anmälningskyldigheten för leverantörer av dataförmedlingstjänster försummas, villkoren för tillhandahållande av dataförmedlingstjänster överträds eller villkoren för registrering som erkänd dataaltruismorganisation inte följs. Avsikten enligt propositionsutkastet är att Transport- och kommunikationsverket ska kunna meddela en anmärkning för brott mot vissa skyldigheter enligt dataförvaltningsakten vid vite, hot om avbrytande och hot om tvångsutförande enligt 332 § i kommunikationstjänstlagen (FFS 2014/917), samt ges möjlighet att påföra påföljdsavgifter.

1.3 Kompletterande nationella bestämmelser inom den åländska lagstiftningsbehörigheten

Som ovan nämnts under avsnitt 1.2 är dataförvaltningsakten direkt tillämplig på Åland. Artikel 7 i dataförvaltningsakten, som faller under den åländska lagstiftningsbehörigheten, kräver dock att kompletterande nationell lagstiftning antas.

Enligt artikel 7 ska varje medlemsstat utse ett eller flera behöriga organ för att bistå de offentliga myndigheter som beviljar eller vägrar tillgång för vidareutnyttjande av de kategorier av data som avses i förordningens artikel 3.1. Artikel 3.1 stadgar om data som innehas av offentliga myndigheter och som är skyddade på grund av

- a) insynsskydd för kommersiella uppgifter, inklusive affärs-, yrkes- och företagshemligheter,
- b) insynsskydd för statistiska uppgifter,
- c) skydd av tredje parts immateriella rättigheter eller
- d) skydd av personuppgifter, i den mån sådana faller utanför tillämpningsområdet för direktiv (EU) 2019/1024 (öppna datadirektivet).

Enligt artikel 7.1 får medlemsstaterna antingen inrätta ett eller flera nya behöriga organ eller förlita sig på befintliga offentliga myndigheter eller interna avdelningar inom offentliga myndigheter. I artikel 7.2 föreskrivs att de behöriga organen får ges befogenhet att bevilja tillgång till vidareutnyttjande av de kategorier av data som avses i artikel 3.1. Enligt artikel 7.3 ska det behöriga organet ha tillräckliga juridiska, ekonomiska och tekniska resurser och personalresurser för att utföra de uppgifter som de anförtrotts, inbegripet de tekniska kunskaperna.

I artikel 7.4 beskrivs vad det utsatta organets bistånd ska innefatta. Biståndet ska innefatta:

- a) tekniskt stöd för att tillhandahålla en säker behandlingsmiljö för att ge tillgång till vidareutnyttjande av data,
- b) vägledning och tekniskt stöd om hur data bäst kan struktureras och lagras så att dessa data är lättillgängliga,
- c) tekniskt stöd för pseudonymisering och för att säkerställa databehandling på ett effektivt sätt som effektivt bevarar integriteten, konfidentialiteten, dataintegriteten, och tillgängligheten för den information som finns i de data för vilka vidareutnyttjande tillåts, däribland teknik för anonymisering, generalisering, undertryckande och randomisering av personuppgifter eller andra toppmoderna integritetsbevarande metoder och radering av kommersiellt känslig information, däribland affärshemligheter eller innehåll som är skyddat av immateriella rättigheter,
- d) bistånd till offentliga myndigheter i förekommande fall för att stödja vidareutnyttjande när de begär registrerades samtycke till vidareutnyttjande

eller datainnehavares tillstånd i linje med deras särskilda beslut, däribland om den jurisdiktion där databehandlingen är avsedd att utföras, och bistånd till offentliga myndigheter när de behöver inrätta tekniska mekanismer som gör det möjligt att vidarebefordra begäranden om samtycke eller tillstånd för vidareutnyttjare, när detta är praktiskt genomförbart,

e) bistånd till offentliga myndigheter vid bedömningen av tillräckligheten i de avtalsmässiga åtaganden som görs av en vidareutnyttjare i enlighet med artikel 5.10.

Enligt artikel 7.5 ska varje medlemsstat senast den 24 september 2023 meddela kommissionen vilka behöriga organ som utsetts i enlighet med bestämmelserna i artikeln.

Avsikten är att landskapsregeringen utses till det behöriga organet enligt artikel 7. Även om artikel 7.2 ger möjlighet att i nationell lagstiftning ge landskapsregeringen i egenskap av behörig myndighet befogenheten att bevilja tillgång till vidareutnyttjande av informationen, är avsikten att beviljandet av vidareutnyttjande på Åland ska göras av den myndighet som innehar informationen. Enligt 4 kap. 15 § i offentlighetslagen för Åland ska begäran om att få ta del av en myndighetshandling göras till den myndighet där handlingen förvaras. Det är mest ändamålsenligt att den myndighet som gör bedömningen av om en handling kan lämnas ut också är den myndighet som beslutar om informationen kan lämnas ut i ett format som medger vidareutnyttjande av informationen.

1.4 Kommande EU-lagstiftning

Utvecklingen går snabbt framåt på EU-nivå gällande data, datasäkerhet och det digitala området generellt. Ett stort antal rättsakter är på kommande på EU-nivå. Bland dessa kan nämnas förslaget till Europaparlaments och rådet förordning om harmoniserade regler för skälig åtkomst till och användning av data (dataakten), COM (2022) 68, vilket är ett centralt lagstiftningsinitiativ på EU-nivå som grundar sig i kommissionens EU-strategi för data från februari 2020¹. Medan dataförvaltningsakten skapar processer och strukturer som underlättar datadelning mellan företag, enskilda personer och den offentliga sektorn, klargör dataakten vem som kan skapa värde från data och på vilka villkor. Dataakten fokuserar på IoT ("sakernas internet") och den data som genereras av användarna av uppkopplade produkter. Syftet är att uppmuntra en breddad men även rättvisare tillgång till användardata. Förordningen förmodas träda i kraft under år 2024.

För hälso- och sjukvårdssektorn är avsikten på EU-nivå att skapa ett europeiskt hälsodataområde, vilket framkommer av Europeiska kommissionens förslag till Europaparlamentets och Rådets förordning om det europeiska hälsodataområdet, COM (2022) 197. Som grund för detta ligger dataförvaltningsakten med allmänna villkor för vidareutnyttjande av data från den offentliga sektorn och förslaget till datalag genom vilken portabiliteten för vissa användargenererade uppgifter ökar. Syftet med den föreslagna förordningen är att förbättra och förstärka både primär och sekundär användning av e-hälsodata. Förordningen påverkar vårdgivare, hälsoappar, patientjournalssystem och användare av hälsodata (exempelvis forskningsbolag). Förslaget innehåller tydligare rättigheter för patienter och skyldigheter för vårdgivare, krav på certifiering av patientjournalssystem, ökad tillgång till e-hälsodata och stöd för utlämning av hälsodata. Det föreslås även gränsöverskridande samarbete inom unionen, bland annat genom obligatorisk anslutning till infrastrukturen för primär användning av e-hälsodata (MyHealth@EU)

¹ <https://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2023/03/24/data-act-member-states-agree-common-position-on-fair-access-to-and-use-of-data/>

och införandet av en gränsöverskridande infrastruktur för sekundär användning av e-hälsodata (HealthData@EU).

2. Landskapsregeringens förslag

Landskapsregeringen föreslår att landskapslagen om vidareutnyttjande av information från landskaps- och kommunalförvaltningen kompletteras med en bestämmelse om att landskapsregeringen är det behöriga organ som avses i artikel 7 i dataförvaltningsakten. Avsikten är att dessa uppgifter inom landskapsregeringen ska hanteras av digitaliseringsenheten.

3. Lagstiftningsbehörighet

Enligt 18 § 1, 4, 5 och 24 punkterna i självstyrelselagen för Åland har landskapet lagstiftningsbehörighet gällande lagtingets organisation och uppgifter, landskapsregeringen och under denna lydande myndigheter och inrättningar, kommunernas förvaltning, grunderna för avgifter till landskapet och statistik om förhållandena i landskapet.

Det huvudsakliga syftet med lagförslaget är att främja vidareutnyttjandet av information från den offentliga sektorn för kommersiella och icke-kommersiella syften. Främjande av näringsverksamhet hör till landskapets behörighet enligt 18 § 22 punkten i självstyrelselagen. Till rikets behörighet hör statsmyndigheternas organisation och verksamhet, bolag och andra privaträttsliga sammanslutningar, upphovsrätt och televäsendet enligt 27 § 3, 8, 10 och 40 punkterna.

4. Förslagets verkningar

4.1 Ekonomiska, administrativa och andra samhällliga konsekvenser

För landskaps- och kommunala myndigheter på Åland innebär förslaget att de har möjlighet att få bistånd i hur de på ett datasäkert sätt kan lämna ut information för vidareutnyttjande i de fall informationen kan lämnas ut med stöd av en sekretessbrytande grund i offentlighetslagen för Åland. Myndigheterna har enligt dataförvaltningsakten inte någon skyldighet att tillåta vidareutnyttjandet av data.

För företag som vidareutnyttjar information som en del av sin affärsverksamhet kan förslaget ha gynnsamma konsekvenser.

Förslaget kan komma att kräva tilläggsresurser för landskapsregeringens del i den nya uppgiften att bistå myndigheter på Åland gällande vidareutnyttjande av information. Bedömningen är dock att antalet förfrågningar om bistånd inledningsvis kommer att vara få. För det fall att landskapsregeringens nuvarande resurser inte räcker till kan det vara aktuellt att inleda en diskussion med riksmyndigheterna om att ingå en överenskommelseförordning i enlighet med 32 § i självstyrelselagen om att Statistikcentralen även för Ålands del ger bistånd till landskaps- och kommunala myndigheter på Åland.

4.2 Konsekvenser för miljön, jämställdheten, jämlikheten och för barn

Förslaget bedöms inte ha konsekvenser för miljön, jämställdheten, jämlikheten eller för barn.

5. Ärendets beredning

Ärendet har beretts som ett tjänstemannauppdrag av lagberedningen i samarbete med regeringskansliet vid Ålands landskapsregering.

Lagförslaget skickas på remiss till: Fordonsmyndigheten, Landskapets fastighetsverk, Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅSUB), Datainspektionen, Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS), Högskolan på Åland, Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM), Lotteriinspektionen,

Upphandlingsinspektionen, Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet (AMS), Ålands ombudsmannamyndighet, Ålands energimyndighet, Ålands kommunförbund, Mariehamns stad, Jomala kommun, Kommunernas socialtjänst (KST), Ålands miljöservice (MISE), Offentliga Ålands it-bolag (ÅDA) och avdelningarna vid Ålands landskapsregerings allmänna förvaltning.

Detaljmotivering

Landskapslag om ändring av landskapslagen om vidareutnyttjande av information från landskaps- och kommunalförvaltningen

2 § *Tillämpningsområde*. Det föreslås att ett tillägg görs i 1 mom. så att landskapslagens tillämpningsområde vidgas gällande en ny specialbestämmelse i 2 a § om vidareutnyttjande av icke offentlig information.

2a § *Vidareutnyttjande av vissa kategorier av icke offentlig information*. I 1 mom. föreslås en informativ hänvisning till att Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/868 av den 30 maj 2022 om europeisk dataförvaltning och om ändring av förordning (EU) 2018/1724 (*dataförvaltningsakten*) ska tillämpas vid vidareutnyttjandet av vissa kategorier av sekretessbelagd information som kan lämnas ut med stöd av sekretessbrytande grund i 23 § i offentlighetslagen för Åland.

Enligt 2 mom. kan ändring i ett beslut om begäran om vidareutnyttjande sökas genom besvär i enlighet med bestämmelserna i 25 § i självstyrelselagen för Åland. Enligt artikel 9.2 i dataförvaltningsakten ska det i nationell rätt föreskrivas om rätt till överprövning av beslut om begäran om vidareutnyttjande.

I 3 mom. föreslås att Ålands landskapsregering ska vara det i artikel 7 i dataförvaltningsakten avsedda organet som bistår landskaps- och kommunala myndigheter på Åland för de fall att dessa med stöd av en sekretessbrytande grund i 23 § i offentlighetslagen kan lämna ut icke offentlig information, och väljer att tillåta att denna skyddade data får lämnas ut i en form som medger vidareutnyttjande.

4 § *Tillgängliggörande av information för vidareutnyttjande*. I förtydligande syfte görs ett tillägg i paragrafen gällande att tillgängliggörande av information enligt paragrafen enbart gäller offentlig information. Gällande vidareutnyttjande av vissa kategorier av icke offentlig information tillämpas dataförvaltningsakten, vilket hänvisas till i 2a §.

Ikraftträdande. Enligt dataförvaltningsakten ska det behöriga organet utses senast den 24 september 2023, varför lagen behöver träda i kraft så snart som möjligt. I enlighet med 20 § 2 mom. i självstyrelselagen föreslås därför att datumet för lagens ikraftträdelse lämnas öppen för landskapsregeringen att fatta beslut om.

Lagtext

Landskapsregeringen föreslår att följande lag antas.

L A N D S K A P S L A G **om ändring av landskapslagen om vidareutnyttjande av information från landskaps- och kommunalförvaltningen**

I enlighet med lagtingets beslut
ändras 2 § 1 mom., 4 § landskapslagen (2021:165) om vidareutnyttjande av information från landskaps- och kommunalförvaltningen,
fogas till lagen en ny 2a § som följer:

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på information som är offentlig i enlighet med offentlighetslagen (2021:79) för Åland och med beaktande av vad som föreskrivs om skydd för personuppgifter i dataskyddslagstiftningen. I 2a § finns särskilda bestämmelser om vidareutnyttjande av vissa kategorier av information som inte är offentlig. Lagen gäller för information som innehas av myndigheter enligt 4 § i offentlighetslagen för Åland.

2a §

Vidareutnyttjande av vissa kategorier av icke offentlig information

I Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/868 av den 30 maj 2022 om europeisk dataförvaltning och om ändring av förordning (EU) 2018/1724 (*dataförvaltningsakten*) finns bestämmelser som ska tillämpas vid vidareutnyttjandet av vissa kategorier av sekretessbelagd information som kan lämnas ut med stöd av offentlighetslagen för Åland. Dessa bestämmelser ska tillämpas i stället för denna lag på de kategorier av information som omfattas av dataförvaltningsakten.

Gällande sökande av ändring i ett beslut om begäran om vidareutnyttjande kan ändring sökas genom besvär i enlighet med bestämmelserna i 25 § i självstyrelselagen för Åland.

Vid tillämpningen av dataförvaltningsakten är Ålands landskapsregering det i artikel 7 avsedda organet som bistår vid vidareutnyttjande av skyddade data.

4 §

Tillgängliggörande av information för vidareutnyttjande

Offentlig information som avses i 2 § kan tillgängliggöras för vidareutnyttjande på myndighetens eget initiativ, enligt skyldighet i någon annan lag eller efter en begäran om vidareutnyttjande enligt 6 §.

Denna lag träder i kraft den

Mariehamn den

L a n t r å d

Föredragande minister

Parallelltexter

- Parallelltexter till landskapsregeringens lagförslag nr xx/2022-2023